

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

*Recommended for distribution via the Internet
Academic Council of Mukachevo State University
(Minutes № 18 of May 10, 2022)*

C 11

Professional personality formation in the post COVID space: a collection of abstracts based on reports of the International Scientific and Practical Conference materials (May 12-13, 2022, Mukachevo). Mukachevo: MSU Publishing House, 2022. 199 p

The collection presents abstracts on the reports of the International scientific-practical conference materials «Professional personality formation in the post-COVID space». The participants of the conference considered the problems of formation of the professional personality in the post-COVID space in order to develop recommendations and implement a comprehensive scientific approach to improving the social and adaptive competencies of the individual in the professional sphere; dissemination of applied research in the psychological and pedagogical sphere; study of the peculiarities of the formation and development of professionally significant personal qualities.

The publication is intended for scientists, teachers, professors, graduate students and students engaged in research work.

Editorial board:

Scherban T.D. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Chairman);

Hoblyk V.V. – Doctor of Economic sciences, Professor;

Telychko N.V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor;

Kornienko I.O. – Doctor of Psychological Sciences, Professor;

Bretsko II. – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor;

Voronova O.Yu. – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor;

Kravchenko T.M. – Doctor of Philosophy;

Buchmei I.I. – Leading specialist of the Department of Psychology.

The authors of the publication are responsible for the accuracy of facts, proper names, quotations, figures and other information.

© Mukachevo State University, 2022

Hertsovska N., Koniukov O. Irony as an object of study of different areas of mind: Psychological value of irony.....	173
Кравченко Т.М., Апацька Я.Я. Психологічний аспект формування англомовної лінгвосціокультурної компетентності в учнів старшої школи на уроках англійської мови.....	174
Кравченко Т.М., Калій А. Ю. Психолого-фізіологічні особливості учнів старшої школи.....	177
Липчанко-Ковачик О.В., Тупиця Р.В. Психолого-лінгвістичні передумови формування аудитивних навичок.....	179
Розман І.І. COVID-19: переосмислення освіти.....	181
Розман І.І., Молнар Г.Д. Експериментальна освіта в епоху COVID-19.....	183
Розман І.І., Рушницька А.А. Професійна підготовка майбутнього педагога як запорука якісного навчання та виховання учня.....	184
Розман І.І., Чепак Ю.М. Інтерактивні методи формування культури міжособистісної взаємодії у майбутніх вчителів.....	186
Теличко Т.В. Емоційний розвиток дитини дошкільного віку як психолого-педагогічний феномен.....	188
Теличко Н. В., Бабинець В. І. Психологічні механізми (передумови) запам'ятовування лексичних одиниць у старшій школі.....	190
Теличко Н.В., Кирлик О.В. Навчання іноземного говоріння учнів старшої школи: психологічний підхід.....	192
Теличко Н.В., Тимчик О.-Д.М. Шляхи активізації психічних процесів учня старшої школи, задіяні у вивченні лексичного матеріалу.....	194
Тюх М. Психологічні особливості навчання монологічного мовлення учнів старшої школи на уроках англійської мови.....	197

забезпечує тривале збереження матеріалу впродовж багатьох днів, місяців і років.

Існують різні класифікації типів пам'яті. Одні учні краще запам'ятовують предмети, картини (образна пам'ять), інші-слова (вербальна пам'ять). Найпоширенішою є класифікація типів пам'яті за каналом надходження інформації: зоровим, слуховим, руховим і комбінованим. У більшості людей наявні всі типи пам'яті, але рівень розвитку кожного з них неоднаковий. Різний рівень типів пам'яті по-різному впливає на певні види мовленнєвої діяльності. Наприклад комбінований тип пам'яті з домінуючим слуховим компонентом виявляється найбільш сприятливим для оволодіння усним мовленням. Якщо в учня переважає зоровий або руховий тип пам'яті, то опанувати усне мовлення йому досить важко. В учнів, як свідчать досвіди, переважає зоровий тип пам'яті, слуховий тип зустрічається набагато рідше. В загалі у „чистому вигляді” окремі типи пам'яті зустрічаються дуже рідко.

Велика кількість досліджень показує, що необхідною умовою запам'ятовування є розуміння матеріалу, утворення смислових зв'язків, та використання ефектних прийомів запам'ятовування. Незрозумілий матеріал, як правило, не викликає інтересу й запам'ятовується гірше, ніж систематизований, зрозумілий. Для полегшення умов запам'ятовування варто зробити матеріал зрозумілим і привабливим.

Розвиток пам'яті залежить від того, як забезпечується управління цим процесом. Педагоги мають створювати умови, що прискорюють навчання, дають можливість краще засвоїти і зберегти в пам'яті знання.

Розвиток пам'яті насамперед залежить від зацікавленого включення особистості в продуктивну діяльність, зокрема навчальну, спрямовану на самостійне пізнання світу або досягнення нових результатів діяльності.

Література

1. Чепурний Г.А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти : навчально-методичний посібник / Г.А. Чепурний. – Тернопіль : Мандрівець, 2017 – 208 с.

2. Підласий І. П. Система засвоєння-забування // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 2

3. Buzan T. Use Your Perfect Memory: Dramatic New Techniques for Improving Your Memory; Third Edition / T. Buzan. – BBC Publications, 1991. – 179 p.

УДК 37.016:81'23:81'243:37.011.3-052

ТЕЛИЧКО Н.В., КИРЛИК О.В.
Мукачівський державний університет

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОГО ГОВОРІННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД

Старша школа є завершальною у процесі оволодіння учнями іноземним мовленням. Рівень навичок та вмінь усного і писемного мовлення на цьому етапі повинен відповідати програмним вимогам. Велика увага на старшому

ступені навчання приділяється усному мовленню, яке набуває якісно нового розвитку стосовно змістовності, більшої природності, вмотивованості та інформативності.

У навчанні учнів старших класів іноземної мови, варто виділити чотири головні структурні складові змісту навчання іноземної мови, а саме: позамовний компонент, мовний та мовленнєвий компонент, соціокультурний компонент та психологічний компонент, який полягає у формуванні навичок та вмінь використання мови, що вивчається, з метою спілкування [2].

Специфіка навчання ІМ визначається віковими характеристиками учнів. Старшокласник поєднує в собі риси підлітка та ознаки юнацького віку. В ньому об'єднується ще не втрачена дитячість з проявами дорослості. У старшокласника вже формуються певні принципи поведінки, формується образ власного "я", свої ціннісні орієнтації [1].

Якщо говорити про психологічні особливості дітей старшого шкільного віку, що впливають на засвоєння ними іноземної мови, то варто виділити, що проявляється чітко диференціація інтересів. Ставлення до дисциплін стає більш вибіркоким. Це сприяє розвитку професійних інтересів, прагненню до засвоєння інформації про об'єкт їх підвищеного інтересу тощо. Тому виникає необхідність у виділенні, в межах позамовного компонента, окремої сфери спілкування, в якій предметний зміст спілкування адекватно відображав би професійний напрямок розвитку особистості старшокласника.

Оскільки в учнів старшої школи з особливою силою проявляється прагнення до самоствердження, самовираження, до можливості відстоювати свої погляди та переконання, то саме комунікативна спрямованість навчання ІМ і створення сприятливого психологічного клімату для спілкування з тими факторами, які на цьому ступені мають особливу значущість. У зв'язку з цим дуже важливо відбирати для уроків такий матеріал, що носить проблемний характер, стимулює обмін думками, спонукає до роздумів.

Різноманітність інтересів, формування профорієнтації роблять необхідним подальше посилення індивідуалізації навчання ІМ. Підвищення ж почуття відповідальності, свідомого ставлення до навчання відкриває великі можливості для організації самостійної роботи, для стимулювання потреби у самоосвіті.

Як відмічають психологи, старшокласникам властиве переважно довільне запам'ятовування, яке є ефективним у тому випадку, якщо вони усвідомлюють, навіщо необхідно запам'ятовувати той чи інший матеріал. Запам'ятовуванню сприяє усвідомлення характерних особливостей матеріалу, співвіднесення та смислове групування об'єктів запам'ятовування [1].

Для учнів старшої школи є характерним більш високий рівень комунікативного розвитку: вони досконаліше володіють морфологічними та синтаксичними аспектами мовлення, зв'язністю, логічністю та послідовністю висловлювання. У мовленні старшокласників проявляються вміння аналізувати, робити висновки, прогнозувати. Усі ці особливості необхідно враховувати у процесі навчання говоріння іноземною мовою [3].

Мислення старшокласників характеризується високим рівнем узагальнення, абстрагування, їх пам'ять та увага спеціалізуються у відповідності до спрямованості особистості. Мають місце суттєві зміни в комунікативному розвитку старшокласників. Все це передбачає, з одного боку, необхідність у відповідному мовленнєвому матеріалі, оскільки ускладняється мовлення старшокласників, актуалізуються функції регуляції та узагальнення, а також використання в навчальному процесі письмових та аудіо текстів автентичного характеру. З другого боку, виникає необхідність у нових мовленнєвих уміннях, нерозвинутих на попередніх ступенях навчання, які забезпечують реалізацію функцій регуляції та узагальнення, наприклад, вміння спілкуватися в такій організаційній формі як дискусія [1].

Значна увага надається подальшому розвитку усного мовлення, яке набуває нового рівня змістовності, більшої автентичності, вмотивованості та інформативності. Велика роль у процесі навчання ІМ на цьому етапі відводиться читанню. Тексти для читання ускладнюються, формуються навички роботи із суспільно-політичними текстами, оригінальними уривками творів. Навчаючись письма, учні повинні оволодіти вмінням складати план, тези усного висловлювання, писати анотації та резюме прочитаного, складати реферат, робити письмові монологічні повідомлення. На старшому етапі має місце систематизація граматичного матеріалу, вивченого у попередніх класах.

Отже, основним моментом навчального процесу вивчення ІМ у старшій ланці є навчання говоріння відповідно до психологічних особливостей цієї вікової категорії.

Література

1. Выготский Л.С. Избранные психологические исследования. – М.: АПН РСФСР, 1956. – 375 с.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
3. Профільне навчання іноземної мови учнів старшої школи : метод. рек. / Т. К. Полонська. – К.: Педагогічна думка, 2014- 80 с. ISBN 978-966-644-377-2

УДК 37.015.3:159.922.7:37.011.3-052:[37.016:81'373]

ТЕЛИЧКО Н.В., ТИМЧИК О.-Д.М.
Мукачівський державний університет

ШЛЯКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ УЧНЯ СТАРШОЇ ШКОЛИ, ЗАДІЯНІ У ВИВЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Вивчення лексичного матеріалу та формування мовних лексичних навичок в учнів старшої школи безпосередньо залежить від розуміння закономірностей розвитку психічних процесів та різноманітних шляхів їх активізації. Під психічними процесами розуміємо сукупність складних утворень, основою яких є виконання психофізичних функцій, в залежності від

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>